

Rose (Marina Tširkova) ja inglise ohvitser (Linnar Looris) on Estonia laval tantsitud armastusloo «Shannon Rose» keskmes.

Toomas Huik

Shannon Rose – iiri sisu, saksa vorm

Shannon Rose – iiri sisu, saksa vorm

Uus ballett Estonias

«Shannon Rose»

Lavastaja-koreograaf Youri Vamos, kunstnik Michael Scott, dirigent Aivo Välja. Osades Marina Tširkova, Linnar Looris, Vladimir Arhangel'ski jt

**Esietendus 17. märtsil
Estonia teatris**

TIIT TUUMALU
tiit.tuumalu@postimees.ee

Peter Greenaway ütleb, et tal on valus vaadata filme, mis jutustavad ümber kirjandust. Greenawaylikul moel jätkates võiksime väita, et loo jutustamiseks pole kõige sobivam vahend ka tants.

Tants on loomuldasa ja pigem luule, lüüriline, mitte eepiline. Rohkem millegagi kui millestki.

Muidugi, alati on võimalik teha kompromisse, nüüdisaegne suure lava ballett ju muud

ei olegi kui üks suur kompromiss, lüürika ja eepika igavene kokkusulatamine nii, et traageliidid vaatajale vähem paista oleks.

Teisalt, ehk enamgi, on see vastutulek publiku ootustele. Kellele siis ikka nii väga meeldiks uidata kaks tundi abstraktse laantes, väljapääsu leidmata?

Efektne kordeballett

Düsseldorfi teatri Deutsche Oper am Rhein balleti kunstiline juht Youri Vamos on kogenud jutustaja. Vähemalt – ta jutustab nii, et valus ei ole, traageliidid väga paistma ei jää.

Vamos tunneb draamaballeti spetsiifikat, oskab materjali dramaturgiliselt organiseerida, et lugu jookseks sujuvalt, konkreetsete, arusaadavate piltidena, millest igäiks kannab edasi tegevust.

Pealegi laseb kunstnik Michael Scotti leidlik kujundus Rose'i õnnetul armastuslool

lahti kerida mitmeruumilises maailmas, Klaus Gardtzi valgus võimendab aga omakorda dramaturgilisi võtmehetki, rõhutab üksikuid koreograafilisi nüansse – on juba ise eraldi meistriteos.

Vaid algus on käest ära. Seal saavad korra kokku sajanditetagune tantsuleksika – too kurtummade keel, ja justkui kusagilt Isadora Duncani ajast pärinev abstraktne tantsuline visioon, et mitte öelda struktuuriline anomaalia, mille tähendus esimesel vaatamisel jääb ebaselgeks.

Vastuoksa Vamose enese väitele, et ta on püüelnud maksimaalse arusaadavuse poole kõigis stseenides.

Eialgu segas see kohutavalt, jättis luitunud, kuidagi pingevaba mulje kogu balletist.

Teisel vaatamisel vahetasin esimese rea teise rōdu vastu ja alles siin võtsin omaks mängu-

reeglid, jälgisin mängu huvi-
ga.

Esiteks ilmnis alles nüüd täiel määral «Shannon Rose'i» koreograafilise teksti tihedus ja leidlikkus, iseäranis kordeballeti efektsete numbrite puhul.

.....
**Iseasi on, kas see maailm,
kuhu Estonia on sisenemas,
teisalt jälle liiga turvaline ei
ole. Nii turvaline, et välistab
juba eos kunstilise riski ja ot-
singulisuse.**
.....

Vamos kasutab läbivalt saksa tantsuteatri vaimus ohtralt suuri žeste, liikumiskeeles tekitab enim huvi kerge murtus, nagu läheks jalg korra alt ära ja tasakaal käest.

Saksa tantsu hingus

Tōsi on ka see, et Vamos on väga musikaalne lavastaja. Ta on kokku miksinud koguni kaheksa Jean Sibeliuse tööd, ent

tulemus mõjub tervikballetina. Liikumised on lavastatud otse muusikasse, vahel sinna suubudes, vahel sellest välja kasvades.

Tantsijatest tõstaks eraldi esile Daniel Kirspuud ja Heidi Koptit, ka nii head kordeballetti pole tükk aega näinud.

Peaosalistest jättis ehk kõige kahtlevama mulje Linnar Looris inglise ohvitserina, temas on veel klassikalise balleti jäikust, millest teised on vabaneenud.

Kokku võttes võime nähtu puhul öelda, et lavastaja Youri Vamos on hea valik. Ta toob Estoniasse saksa peavoolu tantsukultuuri hingust. Esindab taset, mis ei kuku alla teatud lati – Estonia ballett on sellega varem kimpus olnud küll ja küll.

Iseasi on, kas see maailm, kuhu Estonia on sisenemas, teisalt jälle liiga turvaline ei ole. Nii turvaline, et välistab juba eos kunstilise riski ja ot-singulisuse.